

NVE
Konsesjonsavdelinga
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
nve@nve.no

Bergen 31.03.2017

NJFF-Hordaland
Tverrgt. 4/6
5017 Bergen
hordaland@njff.no

Onarheim Bruk AS - Søknad om uttak av vann fra Onarheimselva og regulering av Onarheimsvatnet -Tysnes kommune i Hordaland – høringsuttale fra NJFF-Hordaland. NVEs ref. 201606613-3.

Norges Jeger- og Fiskerforbund - Hordaland (NJFF Hordaland) representerer 7000 jegere og sportsfiskere i Hordaland, og 27 tilknyttede lokallag inkludert Tysnes Jakt- og Fiskelag i Tysnes kommune.

Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland ønsker å komme med følgende uttale til søknad om uttak av vann fra Onarheimselva og regulering av Onarheimsvatnet, Tysnes kommune i Hordaland. Alsaker Fjordbruk AS søker her om tillatelse til å ta ut vann (170 l/s) fra kote 24 i Onarheimelva i forbindelse med planlagt utvidelse av produksjon av fisk på lokaliteten Onarheim Bruk AS. Det søkes og om å regulere Onarheimsvatnet mellom kote 111 (LRV) og kote 112,5 (HRV). De tekniske installasjonene knyttet til vannuttaket er i hovedsak allerede etablert. Det planlegges slipp av minstevannføring fra inntaket i Onarheimselva og ned til sjø på 70 l/s.

NJFF-Hordaland har en del innvendinger mht søknaden fra Alsaker Fjordbruk AS. Det omtales i søknaden en utvidelse av smoltproduksjonen i anlegget. Det er imidlertid ingen produksjon av smolt i anlegget i dag, derimot av rensefisk (rognkjeks). Så sent som i april 2015 fikk selskapet løyve til produksjon av rognkjeks (og bergylte) på denne lokaliteten fra Fylkesmannen i Hordaland. Dette er saltvannsarter, der man ikke har behov for ferskvann til produksjonen.

Anadrom strekning i Onarheimselva er forkortet pga eksisterende inntaksdam av vann til det tidligere smoltanlegget. Denne dammen bør rives snarest slik at opprinnelig anadrom strekning tilbakeføres. Skulle det på et senere tidspunkt bli aktuelt å gjenoppta smoltproduksjonen bør det bygges et nytt vanninntak, ovenfor fossen der anadrom fisk historisk alltid har stanset. Ut fra størrelsen på vassdraget er det grunn til å anta at Onarheimselva i hovedsak har vært dominert av sjøaure, med innslag av noe laks. På grunn av dagens situasjon i hele Hardangerfjordområdet med omfattende smitte av lakselus har sjøaurebestandene i samme region blitt hardt rammet. Dette er godt dokumentert, f.eks i Havforskningsinstituttets årlige risikovurderingsrapport for norsk fiskeoppdrett (se https://www.imr.no/filarkiv/2016/04/risikovurdering_2016.pdf/nn-no). For årene 2010 – 2015 angis det i rapporten en årlig dødelighet i sjøen pga lakselus på mellom 38 – 87 % på vill sjøaure, målt på stasjonen Rosendal som ligger rett på andre siden av Onarheim. Alsaker Fjordbruk AS er et av selskapene som har tjent store penger på at allmenheten har gitt selskapet løyve til å drive produksjon av laks i åpne oppdrettsanlegg i Hardangerfjorden. Eventuelle kostnader med å flytte inntaksdammen til ovenfor opprinnelig anadrom strekning for å bidra til å bedre forholdene for sjøaure i vassdraget bør derfor være en ubetydelig kostnad for selskapet i denne sammenhengen.

NJFF-Hordaland registrerer at Alsaker Fjordbruk AS planlegger slipp av minstevannføring fra inntaket i Onarheimselva og ned til sjø på 70 l/s. NJFF-Hordaland krever at selskapet pålegges å bygge en logger av minstevannføringen med et synlig digitalt display slik at allmenheten til enhver tid med selvsyn kan kontrollere at minstevannføringen opprettholdes.

NJFF-Hordaland krever likeledes at selskapet pålegges å bygge tydelige anordninger i utløpet av Onarheimsvann, med målestav, skilt etc slik at allmenheten til enhver tid med selvsyn kan kontrollere at HRV og LRV opprettholdes.

Brudd på pålagt minstevannføringspålegg og tapping under LRV er dessverre hyppig forekommende i forbindelse med smoltanlegg, noe NVE selv har dokumentert gjentatte ganger. Derfor er det svært viktig at allmenheten har god anledning til ved selvsyn til enhver tid å kunne kontrollere at betingelsene oppfylles.

Alsaker Fjordbruk AS skriver i sin søknad at det nye smoltanlegget planlegges bygget med økt bruk av såkalt RAS-teknologi, dvs ved utstrakt bruk av resirkulering. I slike anlegg er det ved dagens teknologi ikke lengre noe problem å ha full kontroll på rensing av inntaksvannet. Dette betyr videre at det ikke lengre er noe problem at det finnes anadrom fisk på strekningen ovenfor inntaket. NJFF-Hordaland krever derfor at Alsaker Fjordbruk AS som en del av konsesjonsbetingelsene, dersom konsesjon gis, pålegges bygging av fisketrapp(er) for å forlenge den anadrome strekningen i vassdraget så langt dette er praktisk mulig og fornuftig. I denne sammenheng kan det nevnes at Marine Harvest i sitt nye RAS-anlegg i Steinsvika i Volda kommune for produksjon av storsmolt har bygget ei fisketrapp i vassdraget vannet tas fra, og her er vanninntaket nå på anadrom strekning.

I søknaden skriver selskapet følgende: «Anlegget har ingen konsesjon fra NVE for uttak av vann». NJFF-Hordaland trodde at det var en forutsetning for all drift av settefiskanlegg å ha en slik konsesjon fra NVE. Alsaker Fjordbruk AS har i mange år tidligere regulert Onarheimsvatnet og tatt vann fra vassdraget. NJFF-Hordalands spørsmål til NVE er da, har dette vært ulovlig, og i så fall, hvilke følger bør det få for selskapet? Andre settefiskselskap har fått millionbøter fra NVE for brudd på konsesjonsbetingelsene, se f.eks <https://www.fremover.no/fiskeoppdrett/lodingen/lokale-nyheter/fikk-6-millioner-kroner-i-bot/s/5-17-211552> . Hva bør da skje med et selskap som har drevet uten konsesjon?

Med hilsen
Alv Arne Lyse
Fylkessekretær NJFF- Hordaland

Kopi:
Tysnes Jakt- og Fiskelag ved leder Bjarte Erstad